

Tangen Dyrepark
Kolomoen 904
2337 TANGEN

Trondheim, 21.03.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/11151

Saksbehandler:
Sunniva Aagaard

Vedtak om tillatelse til innførsel og hold av baktriakamel, steppesebra og art av mara, samt avslag på søknad om tillatelse til innførsel og hold av art av wallaby – Tangen dyrepark

Miljødirektoratet gir Tangen Dyrepark, ved John Debenham, tillatelse til innførsel og hold (utsetting) av baktriakamel steppesebra og art av mara jf. forskrift om fremmede organismer §§ 6 og 10. Tillatelsen gis på vilkår av at dyra holdes i inngjerding som forhindrer rømming og kontakt med viltlevende dyr. Miljødirektoratet avslår søknad om innførsel i hold av art av wallaby.

1. Søknaden

Det vises til søknad datert 15. november 2016 fra Tangen Dyrepark, ved John Debenham, om tillatelse til innførsel av fire eksemplarer baktriakamel *Camelus bactrianus*, fire eksemplarer steppesebra *Equus quagga*, ti eksemplarer "Red-necked wallaby" *Macropus rufogriseus* og seks eksemplarer mara *Dolichotis patagonum*. Formålet med innførselen er hold i Tangen Dyrepark, Kolomoen 904, 2337 Tangen.

Søker opplyser at de omsøkte dyrene vil bli hentet fra anlegg i Europa med EAZA- og Balai-godkjenning, og viser til at tiltak bl.a. for å forebygge overføring av sykdom eller smitte vil bli iverksatt både før, under og etter at dyrene har ankommet Tangen dyrepark. Søker skriver i søknaden at faren for uheldige følger for det biologiske mangfold i Norge er svært lav på grunn av tiltakene som er iverksatt ved Tangen dyrepark for å forhindre rømming og kontakt med ville dyr. Alle dyr skal holdes inngjerdet innenfor dyreparkens område, som er omsluttet av et 2,5 meter høyt gjerde. Gjerdene som omslutter kamelene, sebraene og maraene vil være et elektrisk gjerde samt et fysisk gjerde på 2 meter høye. Wallabyene vil være omsluttet av det 2 meter høye gjerdet, men ikke av strømførende gjerde. Videre vurderer søker det slik at dyrene ikke kan overleve og reproducere i Norge.

Tidsrommet for planlagt innførsel er 01.12.2016 til 01.01.2018

2. Det rettslige grunnlaget

Formålet med forskrift 19. juni 2015 om fremmede organismer (forskriften) er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1. Etter forskriften § 6, kreves det tillatelse for innførsel av omsøkte organismer. Etter forskriften § 10, kreves det tillatelse for utsetting av organismer som

ikke hører til noen art, stamme eller bestand som forekommer naturlig på stedet. Kravet om utsettingstillatelse gjelder også for hold av omsøkte organismer i utendørs inngjerding.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er lagt til grunn som retningslinjer i vurderingen av søknaden, jf. naturmangfoldloven § 7. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at innførselen eller utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 tredje ledd. I vurderingen av om det skal gis tillatelse etter forskriften, skal det ikke tas hensyn til dyrehelse som ivaretas under matloven, jf. naturmangfoldloven § 32 tredje ledd. Miljødirektoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 fjerde ledd.

3. Miljødirektoratets vurdering

Baktriakamel *C. bactrianus* er utbredt i Asia, er hardfør og tolererer store temperatursvingninger, jf. IUCNs rødliste. Det er ut fra det Miljødirektoratet er kjent med ikke rapportert at baktriakamel har etablert seg som følge av rømning fra dyrepark. Rømning anses videre som lite sannsynlig som følge av artens størrelse og oppførsel, da arten vil kunne la seg innfange. Det er følgelig liten fare for at rømning vil medføre etablering med påfølgende uheldige følger for naturmangfold i Norge. Det er videre ingen viltlevende arter i Norge arten kan krysse seg med.

Steppesebra *E. quagga* er utbredt på østkysten av Afrika, sør for Sahara. Den lever på savanner og gressmarker i både tropiske og tempererte regioner av Afrika, og finnes fra kysten opp til 4 300 meter over havet på Mount Kenya, jf. IUCNs rødliste. Det er ut fra det Miljødirektoratet er kjent med ikke kjent at steppesebra har etablert seg som følge av rømning fra dyrepark. Rømning anses videre som lite sannsynlig som følge av artens størrelse og oppførsel, da arten vil kunne la seg innfange. Det er følgelig liten fare for at rømning vil medføre etablering med påfølgende uheldige følger for naturmangfold i Norge. Det er videre ingen viltlevende arter i Norge arten kan krysse seg med.

Mara av arten *D. patagonum*, er en relativt stor gnager i marsvinfamilien Caviidae. Arten har utbredelse i åpne og semiåpne habitater i Argentina, inkludert deler av Patagonia, jf. IUCNs rødliste. Arten har utbredelse i tempererte regioner. Omsøkte art av mara får i utgangspunktet ett ungekull i året, men i fangenskap kan den få opptil tre kull i året. Arten er antatt å ikke overleve over lengre tid med temperaturer under null grader. Men det vil utfra oppgitt naturlig utbredelse og habitatkrav (inkludert temperatur) ikke kunne utelukkes at den kan etablere seg i deler av Norge. Miljødirektoratet er derimot ikke kjent med rapporter at rømning fra dyrepark har medført etablering, selv om dette er en art som er relativt vanlig i dyreparker. Under de vilkår som er gitt for tillatelse anser følgelig Miljødirektoratet at etablering som følge av rømning kan unngås. Det er videre ingen viltlevende arter i Norge arten kan krysse seg med.

"Red-necked wallaby" eller "Bennett's wallaby" *M. rufogriseus* er en art i kengurufamilien som har naturlig utbredelse i de tempererte områdene i østlige deler av Australia, inkludert Tasmania, jf. IUCNs rødliste. Det er kjente tilfeller av etablering som følge av rømning fra dyrepark av denne arten, jf. European Alien Species Information Network (EASIN), blant annet i Storbritannia, inkludert Skottland, jf. Great Britain non-native species secretariat v/ Department of Environment, Food and Rural affairs (DEFRA), <http://www.nonnativespecies.org/factsheet/factsheet.cfm?speciesId=2122>. I EASIN er det oppgitt at arten har lav /ukjent risiko, mens det oppgis i informasjonen fra Storbritannia at det vil være mulighet for at arten kan bidra til endring av habitatforhold som følge av beiting. Hyppigheten av tilfeller av etablering som følge av rømning viser at det er utfordrende å sikre utsettelsesområdet samt lete opp dyrene etter rømningstilfeller. Etablering i deler av Norge som følge av rømning, og muligheten for uheldige følger for naturmangfoldet i Norge kan følgelig ikke kunne utelukkes, jf. føre var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9.

På denne bakgrunn, vurderer Miljødirektoratet at det er liten grunn til å anta at innførsel og hold av baktriakamel, steppesebra og mara kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet i Norge, såfremt de holdes i inngjerding som forhindrer rømning og kontakt med viltlevende dyr, jf. naturmangfoldloven § 12. Kunnskapsgrunnlaget om mara, baktriakamel, steppesebra hvilke effekter

disse kan ha på biologisk mangfold i Norge anses som tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven § 8, og naturmangfoldloven § 9 får ikke anvendelse for disse artene. Miljødirektoratet anser naturmangfoldloven §§ 10 og 11 som mindre relevant.

Videre vurderer Miljødirektoratet at det er grunn til å anta at *M. rufogriseus*, basert på erfaringene fra blant annet Storbritannia, under gitte forhold kan rømme og etablere seg i deler av Norge og at det vil kunne ha uheldige følger for naturmangfoldet. Kunnskapsgrunnlaget for artene ved konsekvensen av mulig etablering for naturmangfoldet i Norge som tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven § 8, og naturmangfoldloven § 9, føre-var-prinsippet, får dermed anvendelse i denne saken i vurdering av begge arter. Miljødirektoratet anser naturmangfoldloven §§ 10 og 11 som mindre relevant i saken.

4. Vedtak

Miljødirektoratet gir Tangen Dyrepark, ved John Debenham, avslag på søknad om tillatelse til innførsel og hold av *M. rufogriseus* jf. forskrift om fremmede organismer §§ 6 og 9.

Miljødirektoratet gir Tangen Dyrepark, ved John Debenham, tillatelse til innførsel av inntil fire individer av arten baktriakamel *C. bactrianus*, seks individer arten steppesebra *E. quagga* og seks individer av *D. patagonum*, samt utendørs, innelukket hold av disse, jf. forskrift om fremmede organismer §§ 6 og 10. Tillatelsen til innførsel gjelder fram til 1. januar 2019. Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. Gjerdene som omslutter kamelene, sebraene skal være 2 meter høye og strømførende.
2. Individene skal merkes med microchip.
3. Som ledd i internkontrollen, skal tidspunktet for import og individenes opprinnelse (eksportør/land) kunne dokumenteres, og det skal etableres rutiner som sikrer at dyra ikke rømmer fra inngjerdingen, og rutiner for rask innfangning ved eventuell rømming. Alle som er involvert i virksomheten skal kjenne til disse rutinene.
4. Dyra skal holdes i Tangen dyrepark.
5. Ved et eventuelt salg/overdragelse av dyr eller avkom, kan ny eier holde dyra på samme vilkår som nevnt i denne tillatelsen. Innehaver av denne tillatelsen skal orientere eventuell ny eier om disse vilkårene.

Miljødirektoratet gjør oppmerksom på at virksomheter som driver med innførsel, omsetning, hold eller utsetting av fremmede organismer, skal etablere og dokumentere internkontroll, jf. forskriften § 26. Dette betyr bl.a. at virksomheten skal ha rutiner for å sikre at krav i forskriften og tillatelser blir overholdt, rutiner for oppfølging av avvik og for å hindre gjentagelse av avvik, rutiner for å sikre at ansatte har kunnskap om og overholder vilkår gitt i tillatelser, samt opplysninger om hvem som er ansvarlig for at rutinene blir overholdt. Internkontrollrutiner vil bidra til å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 12.

Ved innførsel, skal forsendelser være merket med organismens vitenskapelige navn og eventuelle norske eller engelske navn, og antall eller annen angivelse av mengde organismer, jf. forskriften § 25 første ledd. Forsendelsen skal også merkes med vår referanse (oppgitt i tillatelsen), jf. forskriften § 25 andre ledd.

Tillatelse etter forskrift om fremmede organismer fritar ikke for krav etter annet regelverk, som krav til dyrehelse eller dyrevelferd under Mattilsynets regelverk.

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt. Eventuell klage sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve S. Svarte
avdelingsleder

Bjarte Rambjør Heide
seksjonssjef

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi:
Mattilsynet
Klima - og miljødepartementet